

TROUW MOET BLIJKEN

Flamingant, links én rechts

Een radicale voorstander van Vlaams zelfbestuur. Sociaaleconomisch links. Een antiracist, maar wantrouwig tegenover de radicale islam. Bij leven was journalist en opiniemaker Mark Grammens (1933-2017) een buitenbeentje. Hij bracht tussen 1988 en 2013 het halfmaandelijkse opinieblad *Journaal* uit met artikels die hij schreef op een oude Adlerschrijfmachine. Na verloop van tijd had *Journaal* voldoende abonnees om zelfbedruipend te zijn. Nu zijn enkele van de meest markante teksten van Grammens te boek gesteld. *Trouw moet blijken*, vernoemd naar het allereerste artikel dat op 5 mei 1988 in *Journaal* verscheen, is veel meer dan een verzameling teksten. Het bevat ook een eigenzinnig portret van Grammens door de voormalige Radio 3-programmamaker Jean-Pierre Rondas. Het sterkste fundament onder het boek is de ‘proeve van portret’ door historicus Pieter Jan Verstraete. Het levensverhaal is tegelijk een overzicht van de journalistiek in Vlaanderen na de Tweede Wereldoorlog.

Al begint het met de jeugdijaren van Grammens. Vader Flor was een icoon van de Vlaamse beweging en een parlementslid voor het VNV, dat tijdens de oorlog met de Duitse bezetter collaboreerde. Na de bevrijding in 1944 volgde de afrekening. Grammens en zijn moeder moesten wegvlugten uit hun woning in Brussel, nadat verzetsstrijders de inboedel kort en klein hadden geslagen. Grammens hield er een levenslang trauma aan over. Dankzij Vlaamsgezinde vrienden kon hij hogere studies aanvatten en kwam hij in de journalistiek terecht. In de jaren vijftig werd hij correspondent in Londen, onder meer voor *Het Volk*. Terug in België ging hij aan de slag bij het jezuïtenweekblad *De Linie*. Zijn Vlaamsgezinde en progressieve standpunten leidden tot een conflict met de eigenaars en het blad werd opgedoekt. Meer succes had het weekblad *De Nieuwe* in de jaren zestig, waar Mark Grammens de latere *Knack*-coryfeeën Frans Verleyen, Johan Anthierens en Gerard Alsteens (GAL) rondom zich verzamelde. Maar ook dat blad ging door interne spanningen ten onder.

ALAIN MOUTON